

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **V. B.**, zast. JUDr. Alexandrem Šoljakem, advokátem se sídlem U Soudu 363/10, Liberec 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2013, č. j. OD 826/13-2/67.1/13176/NL KULK 68835/2013, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 30. 9. 2014, č. j. 58 A 7/2013 – 44,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Liberec, odbor dopravy, rozhodnutím ze dne 8. 8. 2013, č. j. MML 147679/12/1671/OD/Se, shledal žalobkyni vinnou ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o provozu na pozemních komunikacích“). Uložil jí pokutu ve výši 25 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na 12 měsíců od právní moci rozhodnutí (do doby byla započítána doba zadržení řidičského průkazu) a dále nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Žalobkyně se měla přestupku dopustit tím, že dne 28. 10. 2012 v 15.00 hod. řídila motorové vozidlo tovární značky BMW, registrační značky X, ulicí Hodkovickou v Liberci, kde byla kontrolována hlídkou Policie České republiky. Byl proveden test na návykové látky s pozitivním výsledkem a zjištěna přítomnost látek amfetamin, metamfetamin. Na základě tohoto testu byla žalobkyně vyzvána, aby se podrobila vyšetření, zda při řízení vozidla nebyla ovlivněna návykovou látkou. To odmítla, ačkoliv takové vyšetření nebylo spojené s nebezpečím pro její zdraví, čímž porušila § 5 odst. 1 písm. g) zákona o provozu na pozemních komunikacích.

[3] Odvolání žalobkyně bylo zamítnuto rozhodnutím žalovaného citovaným v záhlaví tohoto rozsudku.

[4] Žalovaný nejprve shrnul zjištěný skutkový stav s důrazem na momenty, které žalobkyně rozporovala.

[5] Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobkyně dne 28. 10. 2012 v 15.00 hod. řídila motorové vozidlo ulicí Hodkovickou v Liberci, kde byla zastavena hlídkou Policie České republiky za účelem silniční kontroly. Byly provedeny dva orientační testy na zjištění jiné návykové látky. Žalovaný neuvěřil tvrzení, že první z testů byl negativní, neboť dle výpovědi policistů byl první test znehodnocen tím, že žalobkyně před jeho provedením snědla čokoládu. Z toho důvodu bylo také přistoupeno k druhému orientačnímu vyšetření, jehož výsledek byl pozitivní. Následně byla žalobkyně vyzvána k tomu, aby se podrobila odbornému lékařskému vyšetření a byla poučena o svých právech a povinnostech.

[6] Žalovaný přisvědčil žalobkyni v tom, že odjela k lékařskému vyšetření dobrovolně. Posléze jej však odmítla podstoupit. Na základě provedeného dokazování (zejména svědeckých výpovědí zasahujících policistů a lékaře, který prováděl odborné vyšetření, dále protokolu, který lékař sepsal) dospěl k závěru, že po prvním neúspěšném pokusu o odběr krve se žalobkyně začala aktivně bránit. Tím však odběr znemožnila, a to přesto, že její povinností bylo podstoupit kompletní lékařské vyšetření a strpět odběr biologického materiálu [§ 16 odst. 3 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami“)].

[7] Dále se zabýval námitkou, že ke spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích je třeba úmyslného jednání, kterým osoba jednoznačným způsobem odmítne podrobit se vyšetření, případně se mu podrobí jen předstíraně, ale úmyslným a svévolným způsobem zmaří jeho průběh nebo účel. Žalobkyně dle svého názoru tuto podmínku nenaplnila.

[8] Podle § 3 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), postačí k odpovědnosti za přestupek zavinění z nedbalosti, pokud zákon výslovně nestanoví, že je třeba úmyslného zavinění. U žalobkyně se jednalo o nepřímý úmysl. Věděla, že má jako řidička povinnost podrobit se odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologického materiálu za účelem zjištění, zda není pod vlivem jiné návykové látky. Při pokusech o odběr krve se cukala a bránila, čímž jej znemožňovala. Věděla, že pokud odmítne odborné lékařské vyšetření, dopustí se přestupku, ale předpokládala, že v případě nezdárného odběru (odvolávala se na strach z jehly a na stres) se přestupku nedopustí.

[9] Žalovaný také poznamenal, že žalobkyni není kladeno za vinu užití návykové látky nebo řízení pod jejím vlivem. Správní orgán prvního stupně pouze usoudil, že pokud žalobkyně užila pervitin intravenózně, zřejmě nemá strach z jehel. Vzhledem k provedenému dokazování, značnému časovému odstupu a všem zjištěným skutečnostem dospěl k závěru, že návrh žalobkyně na vypracování znaleckého posudku není opodstatněný.

[10] Závěrem zdůvodnil, proč i uložené sankce považoval za adekvátní. Ze všech těchto důvodů rozhodl, jak je uvedeno výše.

pokračování

[11] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), ten však její žalobu zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví.

[12] Krajský soud konstatoval, že správní orgány založily závěr o vině zejména na svědeckých výpovědích policistů a lékaře a zopakoval zjištěný skutkový stav.

[13] Poté zrekapituloval relevantní právní úpravu a vyjádřil souhlas s tím, že žalobkyně byla povinna absolvovat kompletní odborné lékařské vyšetření, včetně odběru biologického materiálu. Stěžejní je závěr soudu, že žalobkyně měla povinnost podstoupit i další odběr krve, neboť pro ni nepředstavoval zdravotní riziko (proto tedy nebylo podstatné, proč při prvním odběru netekla krev, jak krajský soud uvedl v předchozí části odůvodnění). Relevantním důvodem nemůže být údajný strach z jehel, jediným liberačním důvodem je právě zdravotní riziko odběru.

[14] Krajský soud shrnul, že vina žalobkyně byla dostatečně prokázána. V této souvislosti upozornil na judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle které je třeba vycházet z premisy o zásadní hodnověrnosti policisty. V nynější věci soud nezjistil žádné okolnosti, které by svědčily o šikanózním postupu policistů, proto jsou jejich výpovědi důvěryhodné. To, že se žalobkyně aktivně bránila dalšímu odběru, navíc potvrdil i lékař, který prováděl vyšetření. Námitky, že lékař nebyl odběru přítomen a že žalobkyně chtěla po sepsání lékařské zprávy v odběrech pokračovat, soud vyhodnotil jako účelové, neboť se poprvé objevily až při ústním jednání, které ve věci nařídil, a nejsou ničím podloženy. Konečně přisvědčil žalovanému v tom, že pokud si zdravotní sestry na událost nepamatovaly, nemohly přispět k objasnění průběhu odběrů.

[15] Proti rozsudku krajského soudu nyní žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí kasační stížností.

II. Obsah kasační stížnosti

[16] Stěžovatelka podřadila důvody kasační stížnosti pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítla nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a vady řízení.

[17] Uvedla, že zásadní otázkou je posouzení hranice, kdy se již jedná o odmítnutí vyšetření a kdy nikoliv. Z gramatického výkladu § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích vyplývá, že k naplnění skutkové podstaty je nutné úmyslné jednání přestupce, který musí jednoznačným způsobem odmítnout podrobit se vyšetření, popř. se mu podrobí jen předstíraně, ale úmyslným a svévolným způsobem zmaří jeho průběh nebo účel. Tak tomu ale v případě žalobkyně nebylo, neboť po provedení orientačního vyšetření souhlasila s odjezdem do nemocnice za účelem odborného lékařského vyšetření, spolupracovala s policií a nedohadovala se.

[18] Na podporu názoru o tom, že svým jednáním nenaplnila skutkovou podstatu přestupku uvedeného v § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích, stěžovatelka odkázala na rozhodnutí žalovaného v řízení o odvolání proti rozhodnutí o zadržení řídičského průkazu. Odcitovala z něj pasáž, kde je uvedeno, že se lékařskému vyšetření podrobila. Ze stejných důvodů upozornila na str. 2 úředního záznamu o kontrole řidiče a podivovala se tomu, že policisté vypověděli opak, stejně jako žalovaný obhajoval opačný názor před krajským soudem.

[19] Výpovědi policistů označila za nedůvěryhodné, neboť ve věci nepostupovali kompetentním způsobem (neuschovali první orientační test pro účely správního či trestního řízení, rozporuplným způsobem vyplnili úřední záznam o provedené kontrole, stěžovatelce nepředali lékařskou zprávu atd.) a snažili se svá pochybení „zakrýt“. Stěžovatelka také poukázala na rozpory mezi jejich výpověďmi a pořízenou fotodokumentací, na které jsou viditelné dva vpichy, ne jeden.

[20] Stěžovatelka dobrovolně podstoupila minimálně jeden odběr. Je možné, že při druhém již hýbala paží, nicméně taková reakce je pochopitelná, neboť se mělo jednat o nápich do hřbetu ruky, který je bolestivější. Stejně tak je zcela pochopitelné, že poté již nechtěla podstoupit další pokus, neboť dva předchozí byly neúspěšné a projevil se její strach z jehel, na který od počátku upozorňovala. Obavy z odběru krve přitom mohou být legitimním důvodem pro odmítnutí vyšetření ze zdravotních důvodů, jak dovodil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 28. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 987/07.

[21] Dále upozornila na definici orientačního a odborného lékařského vyšetření uvedenou v § 2 zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, která počítá s různými variantami odběru biologického materiálu. O způsobu odběru biologického materiálu však stěžovatelka nerozhodovala a nebyla o něm poučena. Je obecně známo, že přítomnost jiných návykových látek lze zjistit také z moči či vzorku vlasů. Proto se stěžovatelka podivovala tomu, že po neúspěšném odběru krve lékař nepřistoupil k odběru jiného typu biologického materiálu. Místo toho ukončil vyšetření konstatováním, že krev netekla.

[22] Na tomto místě stěžovatelka také odporovala názoru krajského soudu, že by byla povinna absolvovat „kompletní“ lékařské vyšetření, tedy nikoliv jen dva nápichy žíly. *Ad absurdum* by tedy musela podstoupit úplně vše, aby k odběru došlo, ať by jí to bylo sebevíc nepříjemné či pro ni traumatizující, a to až do chvíle, kdy by zdravotnický personál dospěl k závěru, že je v ohrožení života.

[23] Dále obsáhle komentovala postup lékaře a narážela na jeho neodbornost. Zdůraznila, že fakt, že lékař nebyl odběrům přítomen, vyplývá z jeho svědecké výpovědi. Za těchto okolností však nemohl dospět k závěru, že krev netekla a stěžovatelka se bránila odběru. Nikdy neuvedl, že by tyto informace převzal od sester. Ony samy si na událost ani stěžovatelku nepamatovaly, i jejich výpovědi jsou však pro věc podstatné, neboť kdyby stěžovatelka skutečně dělala „scény“, sestry by na to pravděpodobně nezapomněly. Potvrdily také zjištění stěžovatelky, že dojde-li k nápichu, nelze ze strany pacienta bránit tomu, aby krev tekla. To muselo být způsobeno jinými okolnostmi. Pokud měl krajský soud o této otázce pochybnosti, měly být odstraněny znaleckým posudkem.

[24] Konečně stěžovatelka zpochybnila, že by policistům nebo lékařům sdělila informaci o požití pervitinu. Tyto informace byly do listin doplněny jimi, ona nesouhlasí. Závěr, že nemá strach z jehel, neboť si sama aplikuje drogy vpichem, proto nemá oporu v dokazování. Stěžovatelce ostatně není zřejmé, proč by za dané situace měla komukoliv (zejména policistům) sdělovat, že užila pervitin.

[25] Ze všech uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

III. Vyjádření žalovaného

[26] Žalovaný ve svém vyjádření upozornil na to, že stěžovatelka uvádí v kasační stížnosti stejné důvody jako v žalobě a odvolání. Proto odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí, kde se s nimi vypořádal.

[27] Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[28] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je řádně zastoupena advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů a ověřil, že napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[29] Stěžovatelka v první řadě polemizovala o tom, co vše zahrnuje povinnost podrobit se odbornému lékařskému vyšetření za účelem zjištění přítomnosti návykové látky. Tvrdila, že svým jednáním nenaplnila skutkovou podstatu přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích, neboť dobrovolně odjela do nemocnice, kde absolvovala dva pokusy o odběr krve, bránila se až proti třetímu pokusu, neboť má strach z jehel a zákrok byl nepříjemný a bolestivý. V souhrnu tímto jednáním nedošlo k tomu, že by odmítla podrobit se lékařskému vyšetření.

[30] Další část její argumentace směřuje ke zpochybnění zjištěného skutkového stavu. Namítá, že první orientační vyšetření bylo negativní, po příjezdu do nemocnice dobrovolně absolvovala minimálně jeden odběr, je možné, že při druhém hýbala rukou. V souvislosti s tím zpochybňovala postup policistů i lékařů a věrohodnost jejich výpovědí. Namítla také, že mohlo dojít k odběru jiného druhu biologického materiálu, ze kterého by bylo možné přítomnost návykových látek zjistit.

[31] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v uvedeném rozsahu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[32] Ze správního spisu vyplývá, že žalovaný důkladně zjišťoval skutkový stav, neboť kromě listinných důkazních prostředků zajistil výpovědi pěti svědků a ve věci se konalo několik ústních jednání. Důkazy vyhodnotil způsobem, který je shrnut v bodech [5] a [6] tohoto rozsudku, a Nejvyšší správní soud se s ním ztotožňuje.

[33] Je pravdou, že žalovaný stavěl zejména na svědeckých výpovědích policistů a lékařů, který prováděl vyšetření, to však v podobných situacích není nic neobvyklého. Nejvyšší správní soud (stejně jako krajský soud) zdůrazňuje, že policisty a tedy i jejich výpovědi je obecně třeba považovat za věrohodné, neboť tyto osoby nemají na věci a jejím výsledku zájem. Vykonnávají jen svoji služební povinnost, při níž jsou vázáni závazkem, aby případný zásah do práv a svobod osob nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo úkonem (srovnej konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 27. 9. 2007, č. j. 4 As 19/2007 – 114, ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 64/2008 – 42, ze dne 10. 7. 2014, č. j. 4 As 46/2014 – 23; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[34] Tím samozřejmě není vyloučena možnost, že v některých případech tomu tak nebude (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2011, č. j. 7 As 83/2010 - 63); vždy je třeba vážit konkrétní a specifické okolnosti. V nynější věci však ani Nejvyšší správní soud takové okolnosti neshledal.

[35] Postup zakročujících policistů nelze považovat za šikanózní kvůli tomu, že neuchovali tester, který byl znehodnocený. Stejně tak nelze spatřovat nekompetentnost v tom, že v úředním záznamu o kontrole řidiče podezřelého z požití alkoholických nápojů nebo jiné návykové látky před anebo během jízdy (č. l. 4 správního spisu) zaškrtili, že se stěžovatelka na výzvu podrobila lékařskému vyšetření s následným odběrem biologického materiálu, neboť ve chvíli, kdy úřední záznam vyplňovali, stěžovatelka skutečně projevila souhlas s tím, že vyšetření podstoupí. Odběr krve znemožnila až následně.

[36] Je logické, že policista, který při odběru krve nebyl v ordinaci, ale před jejími dveřmi, nemohl s jistotou říci, ke kolika odběrům došlo. To však ani netvrdil. Ve své svědecké výpovědi pouze popsal, co slyšel („Bylo hlavně slyšet bolestný křik „au, au“ a že se jí sestra snad ani ještě nedotkla. Sestra poučovala obviněnou, aby se necukala, že jí to bude bolet, že je to pouze běžný odběr krve. Paní B. zvedala hlas, tudíž zvedala hlas i sestra. Paní B. řekla sestře, že to neumí, tak asi sestra zavolala jinou sestru, která po chvíli přišla z jiného patra. A bylo to stejné, taky zvýšený křik. Pak probíhalo běžné vyšetření doktora. Jen jsem slyšel z ordinace, že sestra říkala, že jí takovým způsobem není schopna krev odebrat.“ viz protokol o výpovědi svědka, č. l. 21 správního spisu).

[37] Druhý policista, který byl přímo v ordinaci, k věci mimo jiné vypověděl, že: „dle mého laického názoru se na první pohled nepodařilo sestře napíchnout žílu a krev netekla. A potom už obviněná řekla, že se nenechá rozpíchat a že krev nedá. (...) Při prvním odběru seděla křečovitě a při druhém už nechtěla, cukala rukou a ubýbala, že jí to bolí.“ Na otázku zástupce stěžovatelky, ze které paže se odebírala krev a z jakého místa, odpověděl, že si to již nepamatuje a že nebyl za zády sestřičky. Vyjádřil domněnku, že krev byla odebírána standardně z předloktí, neboť si všiml škrtidla na bicepsu (viz protokol o výpovědi svědka, č. l. 20 správního spisu).

[38] Stěžovatelka výpověď zpochybňuje mimo jiné proto, že policista uvedl, že došlo k jednomu pokusu o odběr krve, na předložených fotografiích (založených na č. l. 42 správního spisu) jsou však viditelné dva nápichy. Tato skutečnost však není s výpovědí policisty v rozporu, neboť pouze vypověděl o tom, jak celou situaci sám vnímal. Vzhledem k tomu, že neprováděl odběr, nestál za zády sestry a stěžovatelka se navíc hýbala, tak např. vůbec nemusel vidět, zda k dalšímu nápichu došlo. Jeho výpověď jako celek působí věrohodně a autenticky, navíc možnost, že došlo i k dalšímu nápichu, nevyloučil.

[39] Pro věc je však podstatné zejména to, že žalovaný vzal předloženou fotodokumentaci v potaz. Důkazy vyhodnotil tak, že po prvním pokusu se stěžovatelka začala aktivně bránit, nicméně došlo ke dvěma vpichům (str. 5 odst. 2 napadeného rozhodnutí).

[40] Závěr o tom, že nebylo možné krev odebrat, protože se stěžovatelka bránila, podporuje i výpověď lékaře, který prováděl vyšetření. Nejvyšší správní soud poznamenává, že i lékař je osobou, která nemá na výsledku věci zájem, a o jeho věrohodnosti lze tedy zopakovat, co již bylo uvedeno k osobám policistů.

[41] Stěžovatelka věrohodnost výpovědi zpochybňuje proto, že lékař nebyl odběru přítomen a jeho poznámka na žádosti o lékařské a toxikologické vyšetření osoby při podezření z ovlivnění návykovou látkou (č. l. 6 správního spisu) je neodborná. Na postupu lékaře však Nejvyšší správní soud neshledává nic nestandardního. Sám vypověděl, že krev odebírají sestry, což je ostatně obecně známou skutečností. Naopak z jeho výpovědi nevyplývá, že by nebyl odběru přítomen,

pokračování

jak uváděla stěžovatelka v kasační stížnosti (protokol o výpovědi tohoto svědka je založen na č. l. 26 a 27 správního spisu). V tomto světle se její námitky skutečně jeví jako účelové.

[42] Podle § 5 odst. 1 písm. g) zákona o provozu na pozemních komunikacích je řidič povinen podrobit se na výzvu policisty, příslušníka vojenské policie, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou.

[43] Zvláštním předpisem, který vyšetření upravuje, je zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Podle jeho § 16 odst. 3 platí, že orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah jiné návykové látky než alkoholu je povinna podrobit se osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti podle odstavce 1 pod vlivem jiné návykové látky, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s užitím jiné návykové látky.

[44] Stěžovatelka tedy měla povinnost podrobit se na výzvu policisty orientačnímu vyšetření odebráním slin [definice orientačního vyšetření je uvedena v § 2 písm. o) zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami], které na základě § 16 odst. 5, věty první, téhož zákona prováděl útvar Policie České republiky. Poté měla povinnost podrobit se odbornému lékařskému vyšetření, kterým se podle § 2 písm. p) a q) uvedeného zákona rozumí cílené klinické vyšetření lékařem a podle jeho ordinace provedení dechové zkoušky nebo odběru vzorků biologického materiálu (zejména odběru vzorku žilní krve, moči, slin, vlasů nebo stěru z kůže či sliznic) a provádí jej poskytovatel zdravotních služeb k tomu odborně a provozně způsobilý (§ 16 odst. 5, věta druhá, téhož zákona).

[45] Důsledkem porušení této povinnosti je vznik odpovědnosti za přestupek dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích, podle kterého se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se přes výzvu podle § 5 odst. 1 písm. f) a g) téhož zákona odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro její zdraví.

[46] V průběhu správního řízení bylo prokázáno, že k uskutečnění odběru nedošlo, protože se mu stěžovatelka aktivně bránila a poté jej výslovně odmítla, její vina tedy byla dostatečně prokázána.

[47] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že povinnost uvedená v § 5 odst. 1 písm. g) zákona o provozu na pozemních komunikacích ve spojení s § 16 odst. 3 zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami zahrnuje povinnost podrobit se kompletnímu lékařskému vyšetření. Z výše citovaných ustanovení jednoznačně vyplývá, že pod povinnost podrobit se odbornému lékařskému vyšetření spadá i odběr biologického materiálu, v tomto případě krve.

[48] Současně je třeba odmítnout zjednodušený výklad stěžovatelky. Interpretace, kterou prezentoval krajský soud, nelze vnímat tak, že povinnost osoby je v tomto směru bezbřehá, respektive že bude ve všech situacích odpovědná za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích. Krajský soud uvedl, že možným liberačním důvodem by byly zdravotní důvody.

[49] V této souvislosti je vhodné poznamenat, že uvedené ustanovení bylo novelizováno zákonem č. 233/2013 Sb., kterým došlo s účinností od 17. 8. 2013 k vypuštění slov *ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro její zdraví*. Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu zákona změnu vysvětlovala takto: „Zákon o silničním provozu musí i v těchto ustanoveních respektovat, že způsob provedení vyšetření neupravuje on sám, ale zákon č. 379/2005 Sb. Přitom je třeba vzít v úvahu, že v případě zásahu do tělesné integrity takový zásah provádí lékař jako osoba odborně zcela povoláná, a že případné riziko pro zdraví vyšetřované osoby musí vyhodnotit a závěr z toho učinit právě až lékař, nikoliv řidič sám, který tak navíc v praxi zpravidla činí účelově, tj. ve snaze vyhnout se odhalení, že je ovlivněn alkoholem či jinou návykovou látkou, a následně též postihu za odmítnutí povinného vyšetření. Tento závěr ostatně potvrzuje i soudní judikatura, např. rozsudek Nejvyššího správního soud ze dne 24. června 2008, č. 8 As 11/2007-56 (www.nssoud.cz), z něhož jasně plyne, že vznikne-li řidiči (při podezření, že je ovlivněn alkoholem či jinou návykovou látkou) povinnost podrobit se lékařskému vyšetření s odběrem biologického materiálu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem či jinou návykovou látkou, nemůže se této povinnosti zprostit tvrzením o zdravotním riziku. Dovětek, který se navrhuje vypustit, je tedy zcela zavádějící, nadbytečný a navíc v praxi často zneužívaný.“

[50] Z výše uvedeného jasně vyplývá, že k vypuštění uvedené části právní normy došlo z důvodu zneužívání a nadbytečnosti, neboť otázku, zda by odběr biologického materiálu byl spojen s nebezpečím pro zdraví osoby, je oprávněn a současně povinen zodpovědět pouze lékař. Ke spáchání přestupku sice došlo před účinností uvedené novely zákona, nicméně názory uvedenými v důvodové zprávě se lze i v nynější věci inspirovat, neboť se vztahují k hodnocení dřívějšího stavu. Vzhledem k tomu, že vyšetření provádí kvalifikovaná osoba, odpovědnosti za přestupek se nelze zprostit tvrzením o tom, že odběrem biologického materiálu by došlo k zásahu do zdraví osoby (srovnej také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2008, č. j. 8 As 11/2007 – 56, publ. pod č. 2308/2011 Sb. NSS). Vzhledem k charakteru argumentace stěžovatelky Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy lékař zhodnotí, že odběr biologického materiálu, respektive další pokus o jeho odběr již představuje zdravotní riziko, nelze předpokládat, že by jej i tak provedl. Za takové situace nemůže být vyšetřovaná osoba odpovědná za přestupek podle § 125 odst. 1 písm. d) zákona o pozemních komunikacích.

[51] Údajný strach z jehel, který stěžovatelka deklarovala, není pro povinnost podstoupit odborné lékařské vyšetření spojené s odběrem krve, ani pro odpovědnost za přestupek dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích, relevantní. Její tvrzení bylo zcela obecné a ničím nepodložené, stěžovatelka ani netvrdila, jakým způsobem by odběr krve byl nebezpečný pro její zdraví. Lékař, který zdravotní rizika hodnotí, zdravotní důvody znemožňující provedení odběru krve neshledal. Stěžovatelka tedy byla povinna vyšetření podstoupit, jakkoliv jí mohlo být nepříjemné, a svým tvrzením se nemohla zprostit odpovědnosti za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích.

[52] Pro úplnost se Nejvyšší správní soud zabýval nálezem Ústavního soudu ze dne 28. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 987/07 (rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>), na který stěžovatelka v souvislosti s tvrzeným strachem z jehel odkazovala. Její argumentace je však zavádějící.

[53] V uvedené věci se Ústavní soud zabýval otázkou, zda je soud v řízení o určení otcovství oprávněn uložit žalovanému muži, aby se dostavil ke znalci a strpěl odběr vzorků DNA, a to za účelem určení, popř. vyloučení otcovství tohoto muže. Dospěl k závěru, že není v rozporu s ústavním pořádkem, vynucuje-li soud splnění této povinnosti na žalovaném muži, který se odmítá vyšetření podrobit, za pomoci pořádkových pokut či předvedení. Jednalo se tedy o zcela jinou situaci a hlavní otázka, kterou Ústavní soud zkoumal, nemá s nynější věcí nic společného.

pokračování

[54] Stěžovatelka měla zřejmě na mysli pasáž, kde se Ústavní soud vyjadřoval k tomu, zda obecné soudy bagatelizovaly námitky, že psychický stav dotyčného muže mu bránil v podstoupení odběru. Zastával totiž názor, že má právo odeprít odběr vzorků ze svého těla, pokud má obavu o svůj zdravotní stav, tedy že je nutný jeho souhlas, který nelze vynucovat ukládáním pokut. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že předmětem posuzování zde byla situace, kdy se muž bez náležité omluvy nedostavil k vyšetření znalcem a soud mu za účelem vynucení jeho povinnosti uložil pokutu. Bylo zkoumáno, zda se muž řádně omluvil a zda se soudy dostatečně zabývaly jeho námitkami. Ústavní soud uzavřel, že obecné soudy nepochybily a zdůraznil, že: *„to byl především sám stěžovatel, kdo - i přes náležité poučení soudu - neuvedl dostatečně určitá a úplná tvrzení, z nichž by bylo možno důvodnost jeho neúčasti ověřit. Už vůbec potom stěžovatel nenabídl jakýkoliv důkaz, který by prokazoval, že jeho psychický stav mu neumožňuje podrobit se znaleckému vyšetření.“*

[55] Z výše uvedeného však nelze dovodit, že by prosté tvrzení o údajném strachu z jehel bylo důvodem pro upuštění od odborného vyšetření lékařem v případě podezření, že se fyzická osoba dopustila přestupku podle § 125c odst. 1 písm. b) nebo c) zákona o provozu na pozemních komunikacích [tedy že v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) téhož zákona řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, případně řídí vozidlo nebo jede na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky]. Tento výklad je absurdní, neboť by ve svém důsledku znamenal, že by každá podezřelá osoba mohla odmítnout podstoupit vyšetření s odkazem na strach z odběru, tudíž by nemohlo dojít ke zjištění, zda řídila pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky, současně by však nebyla odpovědná ani za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích.

[56] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že pro posouzení věci nebylo podstatné, z jakého důvodu krev netekla. Proto nebylo třeba doplňovat dokazování o znalecký posudek. Výpovědi sester, které si na událost ani stěžovatelku nepamatovaly, pro věc nepřinesly nic nového.

[57] Z výše uvedených důvodů nebylo ani podstatné, jakým způsobem policisté a lékař dospěli k závěru, že stěžovatelka užila pervitin (ať už šňupáním nebo vpichem). Toto zjištění není rozhodující pro naplnění podstaty přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o provozu na pozemních komunikacích a údajný strach stěžovatelky z jehel nebyl pro věc podstatný.

[58] Námitkami stěžovatelky, že žalovaný v jiném svém rozhodnutí uvedl odlišný názor na to, zda stěžovatelka odmítla podstoupit lékařské vyšetření, a že mohlo dojít k odběru jiného typu biologického materiálu (stěžovatelka tuto skutečnost nemohla ovlivnit), se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť se jedná o nepřijatelné námitky ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

[59] Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. *in fine* není kasační stížnost přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. je kasační stížnost přípustná jen z důvodů tam taxativně vymezených, jež jsou svojí povahou vždy důvody právními, jakkoli často mají za základ spor o zjišťování či hodnocení skutkových okolností nebo jiné skutkové námitky. Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žaloba proti rozhodnutí správního orgánu musí obsahovat mj. žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. *in fine* tedy brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit

mohl; takové námitky jsou nepřijatelné (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 – 43, publikované pod č. 685/2005 Sb. NSS). Výše uvedené námitky však stěžovatelka v řízení před krajským soudem nevznesla.

V. Závěr a náklady řízení

[60] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1, poslední věty, s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

[61] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly náklady nad rámec jeho úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu